

Utbildningsutvärdering med extern bedömning
vid Göteborgs universitet

Bedömarutlåtande för Masterprogrammet Social Work and Human Rights

27 januari 2023

Kort bakgrund

Bedömargruppen (se nedan) har haft i uppdrag att utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt [policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling](#) och med stöd i [vägledning för utbildningsutvärdering](#) utvärdera Masterprogrammet Social Work and Human Rights vid Samhällsvetenskapliga fakulteten.

Inför utvärderingen organiserade fakulteten ett upptaktsmöte den 21 september 2022 där representanter för institutionsledningen samt vicedekan deltog. Vid detta tillfälle gav fakultetsledningen (vicedekan) information om processer för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling samt utbildningsutvärdering med extern bedömning. En genomgång av kvalitetskriterier gjordes med möjlighet att vid behov ställa frågor. Efter mötet sammanträdde bedömargruppen och gjorde en planering av arbetet med utvärderingen och för platsbesöket. I anslutning till upptaktsmötet lämnade fakulteten och institutionen ett antal dokument till bedömargruppen som efterhand kompletterats (bilaga 1).

Bedömargruppen har inför platsbesöket haft fyra digitala möten (221020, 221117, 221207, 230109) för att diskutera intrycken av det skriftliga underlagen och för att göra en gemensam genomgång av granskningen av materialet. Platsbesöket genomfördes den 12–13 januari 2023 (program se bilaga 2). Bedömargruppen har därefter med utgångspunkt i underlag och intervjuer vid platsbesöket haft ett flertal digitala träffar för att summera intrycken av intervjuerna vid platsbesöket och gemensamt utarbetat utlåtandet.

Följande personer har ingått i bedömargruppen

- Katarina Hjortgren, universitetsadjunkt i socialt arbete, Örebro universitet (ordf)
- Torbjörn Bildtgård, universitetslektor, Stockholms universitet
- Leili Laanemets, universitetslektor, Lunds universitet
- Anton Karlsson, studeranderepresentant, Göteborgs universitet

Utbildningens främsta styrkor och svagheter samt bedömargruppens reflektioner och rekommendationer

Bedömargruppens samlade mening är att Masterprogrammet Social Work and Human Rights vid Samhällsvetenskapliga fakulteten, Göteborgs universitet, har ett intressant och samhällsrelevant innehåll och de enskilda kursernas förväntade studieresultat svarar väl mot såväl de examensmål som anges i högskoleförordningen och i utbildningsplanen. Det finns en bredd och variation i utformningen av examinationsuppgifter med goda exempel på att undervisningen sätter studenters lärande i centrum. Vi har dock i vår granskning identifierat en del svagheter och områden som vi anser behöver utvecklas och tydliggöras, vilka vi redogör för nedan i anslutning till respektive kriterium.

1. De faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål

Programmets utbildningsplan utgår från högskoleförordningens generella mål för masterutbildningar applicerat på området socialt arbete och mänskliga rättigheter. I planen kan man läsa att utbildningen ska utveckla kunskap om ”social work and human rights in a global perspective”. Programmet består av sju kurser, varav fyra teoretiska, en kurs med inslag av praktik, en metodkurs och en avslutande uppsatskurs. De enskilda kursernas innehåll och förväntade studieresultat täcker väl av både högskoleförordningens allmänt hållna och programmets mer specifika examensmål. På kursnivå finns det överlag en tydlig konstruktiv länkning mellan förväntade studieresultat, vald litteratur, föreläsning- och seminarieteman samt examinationsformer. Litteraturen visar på både bredd/variation och djup i form av litteratur på masternivå och är rimligt uppdaterad (undantag finns). Det finns en berömvärd variation i examinationsuppgifterna vilket ger studenterna goda möjligheter att träna och visa prov på olika kunskaper och analytiska färdigheter. Det handlar om allt från analyser av välfärdsprogram, teorier om socialt arbete, diskussion om mänskliga rättigheter, fallstudier av organisation och analyser av praktiskt socialt arbete. Programmet erbjuder stora möjligheter att öva skriftlig och muntlig framställning. Studenterna är överlag nöjda med seminarier och examinationsuppgifter. Bedömargruppen granskade 10 självständiga arbeten (uppsatser) som höll rimlig kvalitet och var adekvat bedömda/graderade. Uppsatserna visar på stor variation avseende ämnesval och metodologiskt angreppssätt. Dock var det få uppsatser som förenade socialt arbete och mänskliga rättigheter och alla anlade inte heller ett internationellt perspektiv. Uppsatserna speglar därmed en bredare splittring i programmet.

I utbildningsplanen förenar programmet socialt arbete, mänskliga rättigheter och ett internationellt perspektiv, men dessa teman faller isär på enskilda kurser med fokus på ”välfärd” [SW2170], ”mänskliga rättigheter” [SW2271], ”globalisering” [SW2277] och ”organisation” [SW2275] som inte tydligt kopplas samman och bygger vidare på varandra. Ämnet mänskliga rättigheter tonas ned betydligt efter kursen slutförts och på ett liknande sätt tonas det internationella temat ned i organisationskursen. Integrationen och progressionen mellan kurserna framstår därmed som svag, vilket studenterna också anmärker på. De efterfrågar speciellt ett tydligare fokus på mänskliga rättigheter i samtliga kurser och starkare inslag av progression och fördjupning. Målet med kursen “Social Work Practice and Professionalization” bör förtydligas i texter om kursen så att det inte skapar felaktiga förväntningar hos studenterna om praktik i att bedriva socialt arbete. Bedömargruppen noterar också en tendens till att västerländska perspektiv på socialt arbete verkar dominera i kurser och att frågor om perspektiv, position och förståelse kunde få större utrymme. Organisationskursen – i övrigt utmärkt – verkar t.ex. främst handla om socialt arbete i svensk kontext.

Bedömargruppen rekommenderar att institutionen arbetar fram ett övergripande idédokument för utbildningen som vid sidan av den allmänt hållna utbildningsplanen kan utgöra underlag för att diskutera integration och progression kurser emellan. Integrationen mellan kurser kan också förtydligas genom tydlig överlämning och länkning mellan kurser.

2. Undervisningen sätter studenternas lärande i centrum

Undervisning och examination innehåller överlag stor variation och flera studentaktiverande inslag ingår. Uppgifter inkluderar moment som att "utgå från en personlig erfarenhet"; göra en presentation av ett fenomen med utgångspunkt i studentens hemland; eller att reflektera kring hur den egna förståelsen av ett visst fenomen förändrats efter en övning. Studenter uttrycker i kursvärderingar att de värdesätter möjligheten till dialog med studenter och lärare vid seminarier och uppfattar dessa som intressanta och lärorika. Studenterna beskriver också hur samtal och feedback från lärare varit givande för utvecklandet av deras eget lärande. I flera av kurserna används även kamratfeedback. Studenterna efterfrågar dock mer feedback och lärarna påtalar att ökat utrymme för feedback skulle stärka kvalitén i utbildningen och främja studenternas lärande – särskilt mot bakgrund av deras skiftande utbildningsbakgrund.

Programmets centrala pedagogiska idé verkar vara att bygga på studentgruppens blandade bakgrunder och möjliggöra ett tvärkulturellt samtal om socialt arbete och mänskliga rättigheter, men detta kommuniceras inte uttryckligen i något centralt dokument. Eftersom studenterna kommer från olika utbildningsmiljöer och bär med sig olika förväntningar gällande upplägg av utbildningsmoment skulle den pedagogiska idén och dess förutsättningar behöva kommuniceras tydligare, gärna inledningsvis i programmet, för att öka gemensam förståelse och samsyn kring förväntningar och krav. I kursvärderingar och i studentintervjuer framkommer en frustration från studenter kring bristande enhetlighet och tydlighet i kraven på seminarier och examinationsuppgifter. Det framstår som möjligt för studenter att bli godkända även utan att bidra aktivt under seminarier. Kvalitén på skriftliga uppgifter har i vissa fall varit alltför bristfällig för att kunna användas som diskussionsunderlag. Studenterna ifrågasätter även om det ska vara möjligt att inte delta vid något av kursens seminarier och trots det kunna bli godkänd genom att göra skriftliga kompletteringsuppgifter.

Bedömargruppen rekommenderar att programledningen formulerar ett övergripande pedagogiskt idédokument som ligger till grund för kursernas upplägg och utformningen av examinationer samt gör en översyn av bedömningskriterier och tydliggör vad som krävs för godkänt bland annat avseende närvaro vid seminarier och möjlighet till komplettering. Vidare rekommenderas ett mer systematiskt tillvaratagande av studenternas erfarenheter och det faktum att de kommer från så olika länder i analyser av t.ex. välfärdsmodeller och socialpolitiska system och praktiskt socialt arbete.

3. Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Av kursplaner, studiehandledningar och scheman framgår att studenterna tränas i ett vetenskapligt förhållningssätt, akademiskt skrivande och empiriinsamling, t.ex. genom att skriva nationella analyserande rapporter gällande sociala problem [SW2271] eller analyser av civila organisationer i form av fallstudier [SW2275]. Kurslitteraturen består av läroböcker och artiklar vilka sammantaget speglar området. Möjligen kan särskilt artiklarna uppdateras så att nyare forskning kan presenteras. Det får anses vara viktigt då undervisningsområdet kännetecknas av föränderlighet och är avhängigt samtida globala politiska förhållanden. Inom kurslitteraturen finns en dominans av västerländsk forskning, läroböcker och artiklar.

Att hålla kurslitteraturen ajour med samtiden kräver att lärarna är uppdaterade och helst forskningsaktiva inom programmets område. På så sätt kan studenten få en initierad blick på forskningsprocessen och aktuella uppslag till examensarbetet. Av underlaget framkommer ej omfattningen av lärarnas forskning och dess inriktning, men aktuell forskning är en förutsättning för att hålla programmet uppdaterat. Den bifogade lärarmatrisen visar att knappt hälften av kursansvariga är docenter och att lärarlagen domineras av lektorer. Detta kan vara ett problem särskilt vad gäller examensarbetet, där det är önskvärt med handledare och men framför allt examinatorer med docentkompetens.

4. Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll

Under terminerna HT20, VT21, HT21 och VT22 undervisade drygt ett fyrtiotal lärare i programmet. Samtliga var disputerade och av den bifogade lärarmatrisen framgår att drygt en fjärdedel av dem är docenter, vilket möjligen är aningen tunt för en teoretiskt orienterad masterutbildning. Omfattningen av undervisningen på programmet framgår inte av matrisen. På flertalet av kurserna undervisar ett lärarlag om fem sex personer och ett par av lärarna återkommer i flera kurser. På detta sätt torde det finnas möjligheter för progression och en sammanlänkning av kurserna.

Samtliga lärare är pedagogiskt utbildade och majoriteten av lärarna har läst flera högskolepedagogiska kurser. Drygt hälften av lärarna har även tidigare yrkeserfarenhet, mestadels inom olika delar av socialt arbete. Flertalet av lärarna har sin ämnestillhörighet i socialt arbete och det gäller särskilt lärare med ett mer omfattande undervisningsuppdrag. Undantaget är kursen om mänskliga rättigheter [SW2271], där en lärare med bakgrund i internationell rätt, delar på kursansvar och undervisningsuppdrag tillsammans med en lärare från socialt arbete.

Bedömargruppen rekommenderar att programledningen diskuterar vilken forskningsprofil lärare i programmet bör ha? Vore det önskvärt med fler lärare med rötter i mänskliga rättigheter?

5. Utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov

De teman som utbildningen tar upp har god potential att vara av stor relevans för studenternas och samhällets behov givet dess fokus på internationalisering och mänskliga rättigheter. Programmet ger möjlighet till utlandsvistelse, arbetsplatsbesök, träning i kommunikationsförmåga och kunskaper om mänskliga rättigheter. Det finns dock en otydlighet kring vad utbildningens tänkta arbetsmarknad är. I programpresentationen på gu.se står det avseende vem utbildningen riktar sig till: "Maybe your goal is to work within an international organization or network, where the Human Rights perspective is a valued skill." Studenterna var dock tveksamma till om utbildningen verkligen levde upp till det löftet. De menade att det saknades en tydlig anknytning till internationellt socialt arbete t.ex. genom arbetsmarknadskontakter eller alumnbesök som kunde hjälpa dem att se hur deras förvärvade kunskaper kunde användas. Studenterna framhöll också att de fanns oklarheter gällande möjligheten att kunna genomföra praktik under utbildningen. Flera av de personer bedömargruppen träffade vid platsbesöket, inklusive utbildningsrepresentanter, studenter och arbetsplatsrepresentanter framhöll att utbildningen i flera fall lett till arbete lokalt i Sverige, både inom ordinarie socialtjänstverksamhet och frivilligorganisationer, dock inte nödvändigtvis med frågor som handlar om mänskliga rättigheter eller globala frågor, utan som uppskattad arbetskraft där det saknas yrkesutbildade socionomer. De arbetsgivarrepresentanter vi talade med framhöll att studenterna genom utbildningens fokus på mänskliga rättigheter hade en styrka i etisk reflektion. Utbildningen kunde också leda till arbete lokalt i

studenternas ursprungsländer. Det har ej genomförts någon alumnundersökning, vilket skulle kunna ge värdefull kunskap om vad studenterna arbetar med efter avslutad utbildning.

Bedömargruppen rekommenderar att institutionen förtydligar utbildningens tänkta avnämare och inkluderar inslag av arbetsmarknadskontakter t.ex. i form av alumnbesök eller besök från informationsansvariga vid olika NGOs.

6. Studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Studenterna på utbildningen har möjlighet att ge feedback på sina kurser via kursvärderingar och har också möjlighet till representation i institutionens olika beredande och beslutande organ. Eftersom utbildningen är engelskspråkig och till stor del består av inkommande studenter har studenterna dock enligt uppgift ingen direkt representation i något utbildningsrelaterat organ. Feedback gavs istället främst via kursvärderingar eller direktkontakt med lärare och utbildningskoordinator. Kursvärderingar genomförs systematiskt men lider av låg svarsfrekvens. Personalen menade att det lilla formatet på kursen möjliggjorde direktkontakt och korta vägar för studenterna att uttrycka sina åsikter. En stor del av den nuvarande studentgruppens erfarenheter präglades av pandemin som gjort att många studenter var tvungna att delta via zoom och i flera fall inte befann sig i Sverige. De var kritiska till att deras åsikter om upplägget inte fick något synligt genomslag i deras egen utbildning.

Bedömargruppen rekommenderar inrättandet av en mer formaliserad form av studentinflytande t.ex. genom kursombud som regelbundet träffar utbildningskoordinator.

7. En för alla studenter tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

Den fysiska lärmiljön granskades inte under platsbesöket och fördes inte heller på tal i någon intervju, dock gjordes granskningen medan erfarenheten av Covid-19-pandemin fortfarande var färsk och hade präglat de senaste årens utbildningserfarenhet. Fokus har i stället legat på den digitala miljön, inklusive Canvas och Zoom. Informationen på Canvas framstår som god men varierar i omfång och format mellan kurserna och är ofta svår att navigera. Ett starkt önskemål som studenterna framför i kursvärderingar och i samtal är att formatet på information ska vara standardiserat och enhetligt över hela utbildningen. Studenterna önskar också att utbildningsöverskridande krav (formalia, förväntningar på vetenskapligt skrivande, examinationskrav mm) presenteras i introduktionskursen och sedan följs upp konsekvent under utbildningen. Ett tidigt förtydligande av förväntningarna är speciellt önskvärt givet studenternas mycket varierande utbildningsbakgrunder.

Canvas som plattform skapar stora möjligheter för lärarna att skapa en interaktiv lärandemiljö för studenterna. Den största problematiken från ett studentperspektiv är när det inte utnyttjas fullt ut. Ett genomgående tema för samtliga kurser är hur interaktiviteten mellan studenter och lärare begränsas av att man exempelvis inte använder plattformens diskussionsforum för att skapa ett forum för deltagarna att utbyta ideer, resonemang och frågor. Med hänsyn till den stora andelen internationella studenter och det faktum att de fysiska mötena varit begränsade till följd av pandemin kunde detta verktyg underlätta det personliga mötet, men också föra lärare och elever närmare varandra. Även där hade mycket av de "invändningar" från studenterna kunnat lyftas fram i ett tidigt skede.

En central aspekt av utbildningen pedagogiska idé är mötet och samtalet mellan studenter (och lärare) med olika bakgrunder. Under pandemin användes zoom i stor utsträckning för att möjliggöra ett sådant samtal mellan studenterna som i flera fall var fast i deras hemländer. Studenterna förstod att zoom var

en nödvändighet under pandemin men ansåg att det behövs tydligare regler/normer för deltagande vid digitala seminarier så att inte bakgrundsljud och miljöer stör samtalet.

Två nyckelroller i administrationen av utbildningen och stödet till studenterna är utbildningskoordinator och studieadministratören. Dessa är tillgängliga för att hjälpa studenterna när det uppstår praktiska frågor kring utbildningen. Det finns vidare ett upparbetat samarbete med universitetsbiblioteket i form av att studenterna erbjuds träning i litteratursökning samt med GUs språkverkstad genom att studenterna erbjuds workshops i akademiskt skrivande.

Bedömargruppen rekommenderar att institutionen utvecklar en enhetlighet i kursinformationen på Canvas, samt gällande förväntningar på formalia, examinationskrav, vetenskapligt skrivande som kan vara av särskild betydelse för studenter med varierande utbildningsbakgrund

8. Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Det har sedan programmets inrättades ej genomförts någon sammanhållen uppföljning av programmet i sin helhet. I intervjuer med institutions- och programledningen framkommer att arbetet med kursplaner varit eftersatt under en längre tid, vilket inneburit att information varit föråldrad eller helt saknats. En översyn av dessa har påbörjats. En analys av söktrycket visar att det varit relativt högt, de senaste åren omkring 500 behöriga sökanden per antagningsomgång.

Kursvärderingar genomförs systematiskt även om svarsfrekvensen i flera fall är relativt låg. Kursansvarig analyserar vad som framkommit i utförliga kursrapporter och reflekterar kring vad som skulle behöva utvecklas inför nästa kursomgång. Det är dock oklart i vad mån dessa förslag realiserar och följs upp över tid. Det löpande utvecklingsarbetet av masterprogrammet i sin helhet när det gäller uppföljning av progression och röd tråd mellan de olika kurserna har i stor utsträckning saknats. Koordinatören har det övergripande ansvaret att värna helheten i programmet och sammankallar samt leder programmöten med undervisande lärare en gång per termin. De senaste åren har omsättningen av koordinatörer varit hög vilket inneburit att arbetet med programutveckling blivit eftersatt. Mot bakgrund av detta är bedömargruppens mening att det finns ett betydande behov av översyn gällande progressionen och den röda tråden inom programmet och hur de olika kurserna länkas till varandra. Ett arbete som kan främjas genom att ett tydligt uppdrag formuleras samt vilka som ska involveras i arbetet och hur.

Bedömargruppen rekommenderar att det genomförs en genomlysning av programmet i sin helhet med fokus på progression och integration avseende centrala teman.

Bedömargruppens sammanfattande synpunkter och rekommendationer

- **Programmets övergripande idé.** Utveckla ett dokument som belyser programmets övergripande målsättning och hur de olika centrala delarna (socialt arbete, mänskliga rättigheter, internationalisering, globalisering) binds samman, integreras och fördjupas kan fungera som utgångspunkt för ett utvecklingsarbete och synliggöra de olika delarnas relation till helheten.
- **Tydliggör utbildningskoordinators roll och ansvar i det löpande utvecklingsarbetet** och skapa ett programforum för kursöverskridande dialog där även studentrepresentanter ingår.
- **Tydliggör utbildningen tänkta avnämre** och tillse att de olika kurserna förhåller sig till den övergripande ambitionen med programmet samt inkludera inslag av arbetsmarknadskontakter som ligger i linje med detta till exempel i form av besök av alumner eller från informationsansvariga vid olika NGOs.

- **Förtydliga den övergripande pedagogiska idén** och hur den kommer till uttryck i respektive kurs samt se över och tydliggör utformningen av bedömningskriterier samt strategier för feedback till studenterna.
- **Tydliggör utformningen av kursinformationen** på Canvas och i studiehandledningar i syfte att bidra till ökad enhetlighet i presentationen samt gällande krav på formalia, vetenskapligt skrivande etcetera i examinationer.

Underlag till bedömagruppen

Bilaga 1

Program platsbesök, 12–13 januari 2023

Bilaga 2

INNEHÅLLSFÖRTECKNING MAPPEN UNDERLAG FRÅN INSTITUTIONEN

Styrdokument, protokoll, rapporter m.m.

Collaboration Social Work-Global Studies

Utbildningsrelaterade dokument

Assessment Criterias

Course Syllabuses

Degree Reports – Master’s Theses

Examination Assignments from HT20

Reading Lists

Study Guides

Utvärderings- och uppföljningsdokument

Course Evaluations from HT18

Course Report

Övrigt

SWHR Staffing on the Courses

Program platsbesök 12–13 januari 2023

Dag 1 (konferensrummet)

Kl 13:00-14:00 Institutionsledning
Redogörelse för programmets historik

Kl 14:15-15:15 Studierektor, utbildningskoordinator, representant för
Global Studies

Kl 15:30-17:00 Lärare på programmet

Dag två (Pilen)

Kl 8:30-9:30 Studenter (svenska, internationella, början och i slutet av programmet)

Kl 9:45-10:45 Avnämare, dvs externa aktörer som har samarbete med programmet eller arbetsgivare
som har anställt studenter från programmet

Kl 11-12 Prefekt, studierektor, utbildningsansvarig